

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/43/2017
Identifikačné číslo spisu: 4016200034
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4016200034.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: U. F., nar. XX.XX.XXXX, Š. XXX, P., t. č. ÚVTOS Veľký Dvor 12, Želiezovce, zastúpený: JUDr. Peter Križan, advokát, Kocelova 2, Nitra, ustanovený Centrom právnej pomoci, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16.10.2015, o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/20/2016-54 zo dňa 09.01.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/20/2016-54 zo dňa 09. januára 2017 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom č. k. 23Sd/20/2016-54 zo dňa 09.01.2017 potvrdil ako zákonné rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16.10.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa zo dňa 25.05.2015 o invalidný dôchodok s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Levice zo dňa 25.05.2015 nie je invalidný, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že po zrušení skoršieho rozsudku krajského súdu č. k. 23Sd/20/2016-20 zo dňa 07.03.2016 Najvyšším súdom Slovenskej republiky si krajský súd vyžiadal od ÚVTOS v Želiezovciach, kde je (bol) navrhovateľ vo výkone trestu, jeho lekársku dokumentáciu, ktorú zaslal posudkovej lekárke ústredia, pracovisko Banská Bystrica, aby na základe kompletnej zdravotnej dokumentácie opätovne posúdila zdravotný stav, najmä okolnosti, ktoré navrhovateľ uvádzal v odvolaní. Posudková lekárka ústredia, pracovisko v Banskej Bystrici, dňa 22.11.2016 opätovne posúdila zdravotný stav na základe predloženej lekárskej dokumentácie od 11.01.2010 do 03.10.2016. Oboznámila sa s

otorinolaryngologickými vyšetreniami, neurologickými vyšetreniami, vyšetreniami všeobecného lekára, prepúšťacou správou z hospitalizácie navrhovateľa od 07.10.2014 do 28.10.2014, pľúcnymi vyšetreniami, očnými vyšetreniami. U navrhovateľa sa jedná o obojstrannú ľahkú nedoslýchavosť, stav po opakovaných zápaloch stredoušia vľavo, esenciálna hypertenzia bližšie neklasifikovaná, hypercholesterolémia, novozistená bronchiálna astma zmiešaného typu, dorzalgie. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie určila posudková lekárka choroby zmyslových orgánov - sluch, obojstranná nedoslýchavosť 25 % podľa Fowlera a určila mieru poklesu podľa kapitoly VII, oddiel B, položka 6 prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z.. Podľa posudku navrhovateľ vykonával robotnícke práce, aktuálne je umiestnený vo výkone trestu odňatia slobody. Od detstva trpel opakovanými zápalmi stredoušia s výpodkom, hlavne ľavého ucha. Opakovane bol hospitalizovaný na oddelení špecializovaných odborov. V dôsledku opakovaných zápalov došlo k perforácii bubienka v ľavom uchu so zhoršením sluchu. Bola mu navrhnutá operácia prasknutého bubienka v ľavom uchu, ktorú odmietol a rozhodol sa pre používanie načúvacieho aparátu. Pri audiometrickom vyšetrení bola potvrdená ľahká nedoslýchavosť s celkovou stratou sluchu podľa Fowlera 28,1. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pri uvedenom zdravotnom postihnutí je 10 %. Vysoký krvný tlak je pri liečbe dobre ovplyvniteľný, stabilizovaný. Vyššie hodnoty cholesterolu je možné ovplyvniť diétou a užívaním statínov. Novo diagnostikovaná astma zmiešaného typu je podľa pneumológa nedostatočne kontrolovaná pre zlé compliance liečby ako aj pre chronický abúzus nikotínu. Udávané bolesti chrbta sú subjektívne, bez korelátu v objektívnom neurologickom náleze a náleze úrazového chirurga. Nemá ťažkú poruchu statiky a dynamiky chrbtice, nemá prejavy koreňového dráždenia. Uvedené ochorenia sú posudkovo nezávažné, nezvyšujú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľ nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u navrhovateľa je 10 %.

Krajský súd po citácii právnych predpisov vzťahujúcich sa na danú problematiku ďalej uviedol, že v konaní bolo preukázané, že navrhovateľ ku dňu vydania rozhodnutia odporkyne nesplnil zákonné podmienky pre priznanie invalidity podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Posudkovým lekárom bolo konštatované, že navrhovateľ podľa otorinolaryngologických vyšetrení trpí obojstrannou ľahkou nedoslýchavosťou podľa Fowlera 25 % a tomuto rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu prislúcha miera poklesu 10 %. Posudkoví lekári vo svojich posudkoch dostatočne a presvedčivo odôvodnili posúdenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia navrhovateľa, ktoré súd považuje za dostatočné. Vzhľadom na to dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne zo dňa 16.10.2015 je vecne správne, pretože odporkyňa náležite zistila skutkový stav a vyvodila správne skutkové a právne závery, a preto rozsudok podľa § 250q ods. 3 OSP potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil poukázaním na § 205 ods. 1, 2 písm. b/, c/, d/, f/ OSP. Súd má skúmať aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, pričom až krajský súd si vyžiadal celú zdravotnú dokumentáciu navrhovateľa z ÚVTOS Želiezovce. Odporkyňa teda nepostupovala zákonne a jej rozhodnutie je tak nezákonné. Najvyšší súd SR zaviazal krajský súd vysporiadať sa s námietkami navrhovateľa vo vzťahu k posudkom, pričom posudkoví lekári si nechcú priznať chybu napriek neustále sa zhoršujúcemu zdravotnému stavu navrhovateľa. Navrhovateľ ďalej citoval ustanovenie § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. a záverom uviedol, že ošetrojúci lekár v ÚVTOS Želiezovce prešetril jeho zdravotný stav a nezaradil ho do práce.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Na posúdenie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť, sa vyžadujú odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie zverené posudkovým lekárom, a to tak na účely správneho ako aj súdneho konania. Navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by

spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pochybnosti navrhovateľa o nesprávnom posúdení jeho zdravotného stavu sú nedôvodné a vyvolané jeho subjektívnym presvedčením, čo nezakladá dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v správnom konaní. Pokiaľ navrhovateľ žiadal v odvolaní o ďalšie vyšetrenia, odporkyňa poukázala na povinnosť preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na invalidný dôchodok v rámci dokazovania, kedy je účastník konania povinný na podporu svojich tvrdení navrhnuť dôkazy. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Nakoľko navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by sa jeho zdravotný stav zhoršil v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nevznikol mu nárok na invalidný dôchodok.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok („OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Kľúčovou otázkou vo veci bolo posúdenie, či odporkyňa a krajský súd správne vyhodnotili lekárske posudky posudkových lekárov týkajúce sa zdravotného stavu navrhovateľa a či navrhovateľ splnil podmienku vzniku nároku na invalidný dôchodok, ktorou je invalidita poistenca.

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. považuje poistenc, ktorý má pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3, 5, 6 a 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva, že pre uznanie invalidity sa vyžaduje nielen dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu, ale súčasne musí ísť o taký nepriaznivý zdravotný stav, ktorý dlhodobu podľa poznatkov lekárskej vedy spôsobuje trvalý pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v miere nad 40 %.

Z lekárskeho nálezu založeného v posudkovej dokumentácii nevyplýva, že by zdravotné postihnutie navrhovateľa zodpovedalo vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Vzhľadom na to, že posudzovanie miery funkčnej poruchy je odbornou medicínskou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiadava so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Podľa názoru odvolacieho súdu posudky posudkových lekárov sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Levice zo dňa 25.05.2015 a 02.12.2015 a ústredia zo dňa 12.01.2016 a 22.11.2016, tieto podmienky spĺňajú.

Posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Levice a ústredia v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľa a predložené odborné lekárske nálezy, ktoré v posudkoch riadne vyhodnotili. Posudkoví lekári zhodne dospeli k záveru, že navrhovateľ podľa otorinolaryngologických vyšetrení trpí obojstrannou ľahkou nedoslýchavosťou podľa Fowlera 25 % a tomuto rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu prislúcha miera poklesu 10 %.

Navrhovateľ v žiadnom podaní neuviedol konkrétne dôvody, ktoré by spochybňovali závery posudkov a nepreukázal, že trpí takým ochorením, ktoré by znižovalo jeho schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vo väčšej miere, ako bolo stanovené posudkovými lekármi sociálneho poistenia. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pre posúdenie invalidity je rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľa ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu. Na tom základe dospel odvolací súd k záveru, že zdravotný stav navrhovateľa zatiaľ nepodmieňuje viac ako 10 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľ ani v odvolacom konaní nepreukázal také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali doplnenie dokazovania za účelom posúdenia týchto skutočností či odstránenia rozporov.

V súvislosti s námietkou, že až krajský súd si vyžiadal celú zdravotnú dokumentáciu z ÚVTOS treba uviesť, že táto dokumentácia bola následne predmetom posúdenia posudkovou lekárkou ústredia, pracovisko Banská Bystrica, ktorej posudok zo dňa 22.11.2016 sa v záveroch nelíši od predchádzajúcich posudkov. Skutkový stav nemožno považovať za sporný a na posúdenie invalidity nemá vplyv ani tvrdenie navrhovateľa, že lekár z ÚVTOS ho nezaradil do práce pre zlý zdravotný stav.

V súvislosti s tvrdením navrhovateľa o zhoršení zdravotného stavu je potrebné uviesť, že posudkoví lekári prihliadli na všetko, čo mali v relevantnom čase k dispozícii. V konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti OSP súd v zásade preskúmava zákonnosť tohto rozhodnutia vo vzťahu k skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu rozhodnutia odporkyne, teda ku dňu 16.10.2015 (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP), hoci zákon nevylučuje možnosť, aby odporkyňa na základe ďalších dôkazov prehodnotila svoje rozhodnutie; takáto možnosť však nie je bez ďalšieho dôvodom na opakované posúdenie zdravotného stavu v prípade predkladania novších a novších lekárskeho nálezu a dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia odporkyne, ktoré v čase jeho vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedalo zákonu.

Tak ako krajský súd, aj odvolací súd mal za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľa zatiaľ nepodmieňuje invaliditu podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a že mu nevznikol nárok na invalidný dôchodok. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že navrhovateľ má v prípade zhoršenia zdravotného stavu možnosť kedykoľvek znovu požiadať o priznanie invalidného dôchodku prostredníctvom príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2

a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.